

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย

คู่มือ

การติดตาม
ตรวจสอบการดำเนินคดี
และการพิจารณาคดีในศาล

คู่มือ

การติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และการพิจารณาภาคีในศาล

รวบรวมโดย

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย

คู่มือการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และการพิจารณาภาคประชาสังคม

พิมพ์ครั้งที่ 1 © 2009

โดย สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย

เลขที่ 111 ซอยสิทธิชน ถนนสุทธิสารวิบูลย์ สามเสนนอก

ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310 ประเทศไทย

โทรศัพท์: +66 2693 4939

โทรสาร: +66 2275 3954

E-mail: info@aihr.info

Website: www.hr-asia.org

จัดพิมพ์เพื่อเป็นแหล่งความรู้ และหวังว่าจะเป็นประโยชน์
แก่องค์กรพัฒนาเอกชน หรือองค์กรภาคประชาชน

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ISBN 978-616-90439-3-5

ภาพประกอบ : สุริยาพร สุภาบุตร

แปล : กรภัทร พฤกษ์ชัยกุล

สถานการณ์ กาญจนบุรีโยธา

ปกและรูปเล่ม : <http://khumnaiipui.multiply.com>

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เต็อนตุลา

204-206 ซอยวิภาวดีรังสิต 84 (กวีวิทยนครวี)

ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสีกัน เขตดอนเมือง

กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0-2996-7392-4

คำนำ

ความคิดในการจัดทำ “คู่มือการติดตามตรวจสอบ
การดำเนินงานและการพิจารณาภาคประชาสังคม” เกิดขึ้นภาย
หลังจากที่ได้จัดอบรมการแสวงหาความร่วมมือที่จริงจัง และ
การสังเกตการณ์คดีด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนใน
พื้นที่ชายแดนภาคใต้ ที่จัดขึ้นสำหรับกลุ่มนักทำงานด้าน
กฎหมาย นักกิจกรรม และอาสาสมัคร ภายใต้โครงการ
เรียนรู้และสังเกตการณ์กระบวนการทางศาลในมุมมอง
สิทธิมนุษยชน (Court Watch 2009) หนึ่งในสื่อลักษณะ
เป็นคู่มือซึ่งจะช่วยในการตรวจสอบสถานะสิทธิมนุษยชน
มีเนื้อหาแนะนำเสนอเรื่องมาตรฐานและหลักการที่ผู้ร้อง
สิทธิในการมีชีวิตและเสรีภาพ รายการสิ่งที่ต้องตรวจสอบ
เกี่ยวกับขั้นตอน การดำเนินคดีและการพิจารณาคดีในศาล
โดยใช้หลักเกณฑ์มาตรฐานการพิจารณาคดีในเที่ยงธรรม
รวมทั้งให้ความกระจ่างเกี่ยวกับสิทธิได้รับการพิจารณาคดี
อันเที่ยงธรรมในสถานการณ์ฉุกเฉิน

สารบัญ

เนื่องจากเป็นหนังสือขนาดพกพาที่มีเนื้อหาพอ

สังเขป ผู้ตรวจสอบสภาวະສາສິທິມະນຸສຈິນຈີງຈຶ່ງຄວາມສຳຄັນຄວາມ
ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມເພື່ອເກີດຄວາມເຂັ້ມໃຈຍັງຈິນຈັງຈາກສື່ອື່ນໆ
ເຊັ່ນ ອິນເທອີເນັດ ຫຼື ໂອແອັດອື່ນໆ

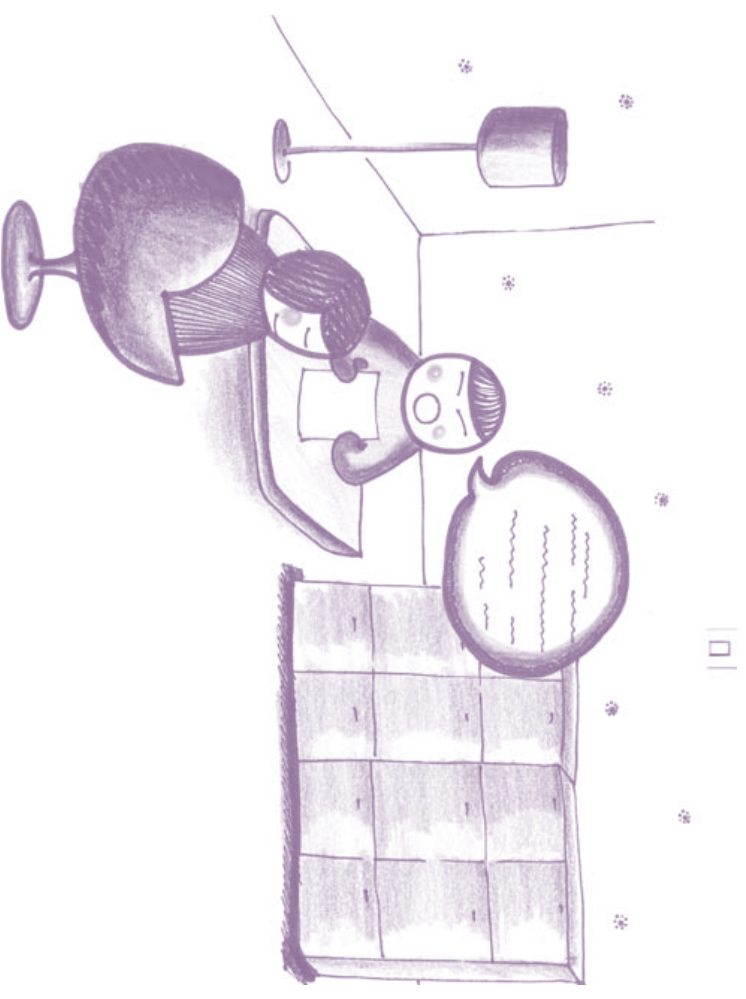
คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณนาย ดี. เจ. ราวีन्द्रัน
ที่ช่วยรวบรวมเนื้อหาของคู่มือเล่มนี้ และนางสาวกิติ์ตา
รามาชูชานันท์ที่ค่าแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการจัดทำ
คู่มือฉบับร่าง

กัลยาตา ตุตตา รศ. ม.ร.ว.พญทริสตาณ ชุมพล
ผู้อำนวยการ ประธาน
สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย

1. บทรวาและหลักการใช้รองรับสิทธิ ในการมีชีวิตและเสรีภาพ	7
ก. สิทธิก่อนการพิจารณาคดี ข. สิทธิระหว่างการพิจารณาคดี ค. สิทธิหลังการพิจารณาคดี	
2. รายการสิ่งที่จะต้องตรวจสอบ เกี่ยวกับขั้นตอนการคำเป็นคดี และการพิจารณาคดีในศาล	11
3. องค์ประกอบของการพิจารณาคดี อันเที่ยงธรรม	31
4. สิทธิได้รับการพิจารณาคดีอันเที่ยงธรรม ในสถาบันการณ้ถูกเงิน	41
ภาพแนวก	47
• แบบสอบถามในการติดตามตรวจสอบ คำเป็นคดีและการพิจารณาคดีในศาล	

มาตรฐานและหลักการ ที่ใช้รับรองสิทธิ ในการมีชีวิตและเสรีภาพ

มาตรฐานและหลักการที่ใช้รับรอง สิทธิในการมีชีวิตและเสรีภาพ

สิทธิในการมีชีวิตและเสรีภาพเป็นส่วนหนึ่งของสิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐาน บุคคลใดจะถูกกีดกันหรือเลือกปฏิบัติและเสรีภาพของตนตามโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการไม่ได้ เพราะทุกคนมีความเท่าเทียมกันทางกฎหมายและจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายด้วยความเสมอภาค โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่าด้วยสาเหตุใด อาทิ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง หรือทางอื่น พื้นเพทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด หรือสถานะอื่น

หลักการเหล่านี้มีนัยยะว่ารัฐสามารถกำหนด ข้อจำกัดต่างๆ เกี่ยวกับชีวิตและเสรีภาพผ่านทางกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่มีการบังคับใช้ด้วยความเหมาะสม นอกจากนั้น มาตรฐานสำคัญเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิพื้นฐานคือหลักการที่ว่า ทุกคนมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามี

1. ข้อเสนอทั่วไปลำดับที่ 18 โดยคณะกรรมการการระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

“ทุกกบยสิทธิในการมีชีวิตและเสรีภาพและ ความมั่นคงแห่งบุคคล”

“บุคคลใดจะถูกจับกุมหรือกักขัง ตามอำเภอใจไม่ได้”

“บุคคลจะถูกสิทธิครอบเสรีภาพของตนไม่ได้ ยกเว้นโดยเหตุและโดยเป็นไปตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย”

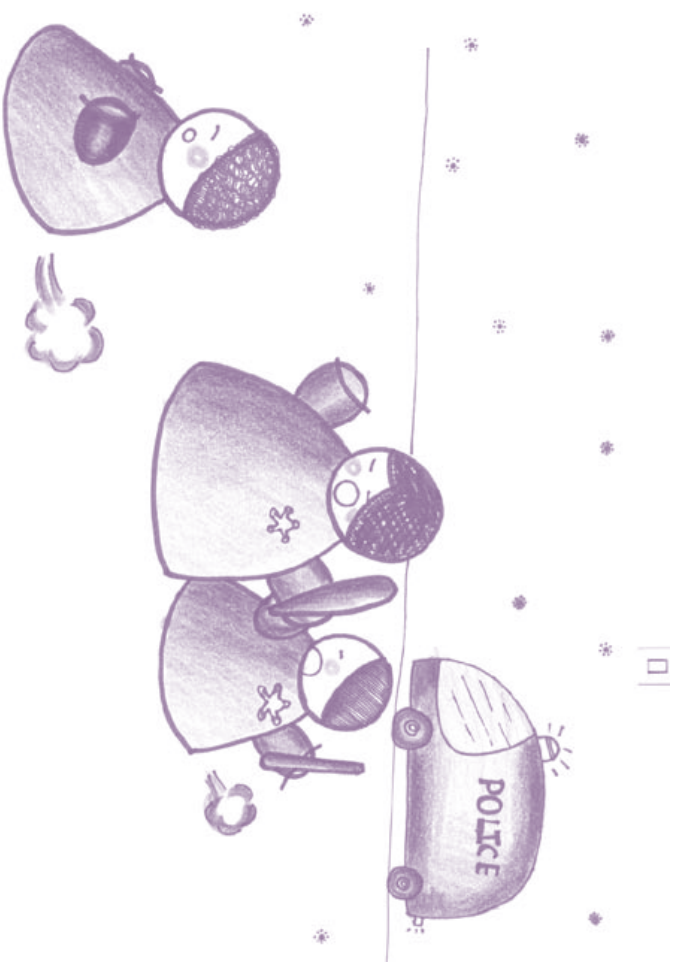
ความผิด ดังนั้น หากรัฐยังคงจำกัดเสรีภาพของบุคคลด้วยการใช้อำนาจกฎหมายอาญาจู่โจม รัฐมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ให้ สันสงสัยว่าบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดสมควรได้รับโทษจริง และบุคคลที่ถูกกล่าวหาต้องได้รับสิทธิเท่าที่จำเป็นโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติเพื่อให้สามารถปกป้องตนเอง และต่อสู้ข้อกล่าวหาไม่ได้

หลักการข้างต้นเป็นรากฐานที่ความคุ้มครองกฎหมายและวิธีพิจารณาคดีอาญา มีมาตรฐานที่ระดับประเทศและระดับนานาชาติที่รับรองหลักการดังกล่าวรวมทั้งคุ้มครองปัจเจกบุคคลจากการถูกไล่ออนสิทธิและเสรีภาพโดยไม่เป็นธรรมและโดยพลการ ซึ่งรวมไปถึงบทบัญญัติต่างๆ เพื่อรับรองการปฏิบัติงานอันเหมาะสมในทุกๆ ขั้นตอน กระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับคดีอาญา เริ่มตั้งแต่ “ก่อน” “ระหว่าง” และ “หลัง” การพิจารณาคดี

เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสิทธิของบุคคลจะได้รับความคุ้มครอง การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในทุกๆ ขั้นตอนของการพิจารณาคดี เริ่มตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการพิจารณาคดีจึงมีความสำคัญยิ่ง ข้อมูลดังกล่าวสามารถช่วยประเมินว่าสิทธิของบุคคลที่ถูกจับกุมหรือถูกคุมขังนั้นได้รับการคุ้มครองด้วยดีหรือไม่

รายการสิ่งที่ต้องตรวจสอบ เกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินคดี และการพิจารณาคดีในศาล

ก. สิทธิของการพิจารณาคดี

Handwriting practice lines consisting of multiple horizontal dotted lines on a white background.

รายการสิ่งที่ต้องตรวจสอบ เกี่ยวกับขั้นตอนการคำเป็นคดี และการพิจารณาคดีในศาล

ก. สิทธิก่อนการพิจารณาคดี

หลักการที่ 1 บุคคลที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับแจ้งถึงเหตุผล
ขณะถูกจับกุม และจะต้องได้รับแจ้งถึงข้อหาที่ถูกจับกุม
โดยพลัน

1. ขณะจับกุม เจ้าหน้าที่ได้แสดงหมายจับหรือเอกสารทางกฎหมายอื่นๆ ที่ให้เหตุผลเกี่ยวกับการจับกุมนั้นหรือไม่?
2. เจ้าหน้าที่แจ้งข้อหาในการจับกุมหรือไม่? หากเป็นการคุมขังเพื่อความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ที่ไต่แจ้งหรือไม่ว่าเป็นไปเพื่อความปลอดภัย มิได้มีการตั้งข้อหาทางอาญาใดๆ ทั้งสิ้น?
3. การจับกุมหรือการคุมขังกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับทางการหรือไม่?

4. ในช่วงของการจับกุม มีเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นอยู่ในเหตุการณ์ทั้งหมดกี่คน?
5. เจ้าหน้าที่เหล่านั้นสวมเครื่องแบบหรือไม่?
6. เจ้าหน้าที่ได้ค้นตัวผู้ถูกจับกุมหรือไม่?
7. เจ้าหน้าที่ค้นบ้านของผู้ถูกจับกุมหรือไม่? และมีเอกสารหรือหมายค้นเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่?
8. มีการขมขั้ย้ายสิ่งของหรือของมีค่าออกจากบ้านของผู้ถูกจับกุมหรือไม่? เจ้าหน้าที่ได้บันทึกรายการสิ่งของที่ยึดไปหรือไม่? ตัวท่านได้ลงนามในรายการดังกล่าวหรือไม่? มีบุคคลอื่นใดลงนามในบันทึกรายการสิ่งของดังกล่าวหรือไม่?
9. ในช่วงที่เกิดการจับกุม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นๆ เช่น สมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อนๆ ที่อยู่เฝ้าเหตุการณ์อย่างไร? มีการข่มขู่หรือคุกคามบุคคลเหล่านั้นหรือไม่?

หลักการที่ 2 บุคคลใดจะถูกระทำพหุฆาณหรือการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่เหี้ยมร้าย ไร้มนุษยธรรม หรืออย่างยัศกัศศี ไรได้

1. ในช่วงที่เกิดการจับกุม มีการใช้กำลังประทุษร้าย ท่านหรือไม่? ถ้ามี ให้อธิบายลักษณะของการใช้กำลังนั้น (เช่น การผลัก การผูกมัด การมัดมือ เป็นต้น)
2. การใช้กำลังประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นที่ใด? เป็นเวลานานเท่าใด?
3. มีการพูดจาด้วยถ้อยคำหยาบคายแก่ครอบครัว และผู้ถูกจับกุมหรือไม่?
4. มีการใช้ถ้อยคำหรือการกระทำในเชิงล่วงเกินทางเพศหรือไม่?
5. ท่านถูกส่งตัวไปยังสถานที่คุมขังด้วยยานพาหนะชนิดใด? เกิดอะไรขึ้นบ้างในระหว่างการเดินทาง? ใช้เวลาในการเดินทางเท่าใด? ท่านได้รับอาหาร น้ำ หรือยาจากเจ้าหน้าที่หรือไม่? พาหนะที่ใช้ขนส่งมีผู้คนเบียดเสียดมากเกินไปหรือไม่?
6. ท่านถูกพาไปคุมขังที่ไหนและเป็นเวลานานเท่าใด? ลักษณะของสถานที่เป็นอย่างไร (เช่น เป็นสถานที่ที่สร้างเตรียมไว้ก่อน) หรือไม่?
7. ท่านถูกคุมขังร่วมกับใครบ้าง?
8. ท่านโดนคุมขังร่วมกับบุคคลอื่นที่ถูกพิพากษาว่ามีความผิดแล้วหรือไม่?
9. สภาพการคุมขังเป็นอย่างไร? มีการให้อาหาร อนุญาตให้พักผ่อน นอนหลับ การสวมมุ้ง และการระมัดหรือไม่?
10. ท่านโดนทรมานในขณะที่ถูกขังหรือไม่? ถ้าโดน โปรดอธิบายลักษณะหรือวิธีทรมานที่ท่านประสบ
11. ท่านโดนบังคับให้ลงนามในเอกสารหรือคำรับสารภาพหรือไม่?
12. มีการบังคับให้ท่านกล่าวโทษผู้อื่นหรือมีการทรมานเพื่อให้ท่านเปิดเผยข้อมูลของบุคคลอื่นหรือไม่?
13. หลังการคุมขัง เจ้าหน้าที่นำตัวท่านไปแถลงข่าวหรือไม่?

14. หากท่านป่วย มีการรักษาหรือให้ความช่วยเหลือหรือไม่?

หลักการที่ 3 เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแจ้งให้ครอบครัวของผู้ถูกจับกุมทราบ

ผู้ถูกจับกุมทราบ

1. ครอบครัวหรือเพื่อนหรือผู้อื่นรู้เห็นเกี่ยวกับการจับกุมตัวท่านหรือไม่?
2. ครอบครัวของท่านรับทราบเกี่ยวกับการจับกุมตัวท่านเมื่อใด?
3. เจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ครอบครัวของท่านทราบเกี่ยวกับสถานที่คุมขังหรือไม่? ถ้าไม่มีการแจ้งทางครอบครัวรับทราบเรื่องนี้เมื่อใดและด้วยวิธีใด?
4. ขณะคุมขัง ครอบครัวหรือเพื่อนของท่านเข้าพบได้หรือไม่? การเข้าพบบนหลักการของอย่างไรและบ่อยครั้งแค่ไหน? มีการติดสินบนหรือใช้อิทธิพลเพื่อเข้าเยี่ยมท่านหรือไม่?

หลักการที่ 4 บุคคลต้องได้รับการนำตัวขึ้นพิจารณาคดีต่อหน้าผู้พิพากษาหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อตัดสินคดีความโดยไม่มีรอช้า

1. ท่านถูกคุมขังไปแล้วกี่วัน ก่อนที่จะไปศาล?
2. ศาลกำหนดให้ยึดระยะเวลาการคุมขังออกไปอีกกี่ครั้ง?
3. ท่านได้เข้าร่วมการประชุมทางวิดิทัศน์ร่วมกับศาลหรือไม่? ถ้าได้เข้าร่วมแต่เข้าร่วมเมื่อใดและด้วยเหตุผลใด?
4. เมื่อท่านมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล ศาลให้โอกาสท่านชี้แจงว่าท่านได้รับการปฏิบัติเช่นใดระหว่างที่ถูกคุมขังหรือไม่? ผู้พิพากษาได้ถามหรือไม่ว่าท่านโดนทรมานหรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ถ้ามีการถามในประเด็นนี้ ได้มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานหรือไม่? และผู้พิพากษามีสิทธิรียาอย่างไร?
5. ท่านโดนข่มขู่หรือให้พูดอะไรที่เป็นพิเศษตอนไปปรากฏตัวต่อหน้าศาลหรือไม่?

6. ถ้าท่านถูกตั้งข้อหาว่ากระทำความผิด ท่านได้รับรู้ถึงลักษณะของข้อหาเหล่านั้นๆ หรือไม่? และท่านรู้หรือไม่ว่าการพิจารณาคดีจะเริ่มเมื่อใด?

หลักการที่ 5 บุคคลมีสิทธิคัดค้านความชอบด้วยกฎหมายของการคุมขัง โดยวิธีใช้หมายสั่งให้ส่งตัวผู้ถูกคุมขังมาศาลหรือการยื่นคำร้องทุกข้ออื่นๆ

1. ตัวท่านหรือญาติเคยยื่นคำร้องต่อศาลว่าการคุมขังนั้นมีขอบด้วยกฎหมายหรือไม่?
2. ท่านหรือญาติเคยยื่นคำร้องทุกข้อหรือหนังสือแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการคุมขังหรือไม่?
3. ท่านรู้หรือไม่ว่าท่านมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่มีการจับกุมนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมาย? และเคยเริ่มดำเนินการเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนหรือไม่ในกรณีที่ท่านโดนคุมขังโดยผิดกฎหมาย?

หลักการที่ 6 การคุมขังก่อนการพิจารณาคดีไม่ควรเป็นหลักปฏิบัติ และบุคคลควรได้รับการปล่อยตัวด้วยการประกันหรือวางหลักประกันเพื่อรับรองว่าผู้ถูกคุมขังจะมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลระหว่างการพิจารณาคดี

1. ท่านยื่นขอประกันตัวต่อศาลหรือไม่?
2. หากศาลปฏิเสธการประกันตัว ศาลให้เหตุผลประการใดในการไม่อนุญาตให้ประกันตัวท่าน? ถ้าได้ประกันตัว เรือใบไต่การให้ประกันตัวมีอะไรบ้าง? และหลักทรัพย์ในการประกันตัวมีมูลค่าเท่าใด?

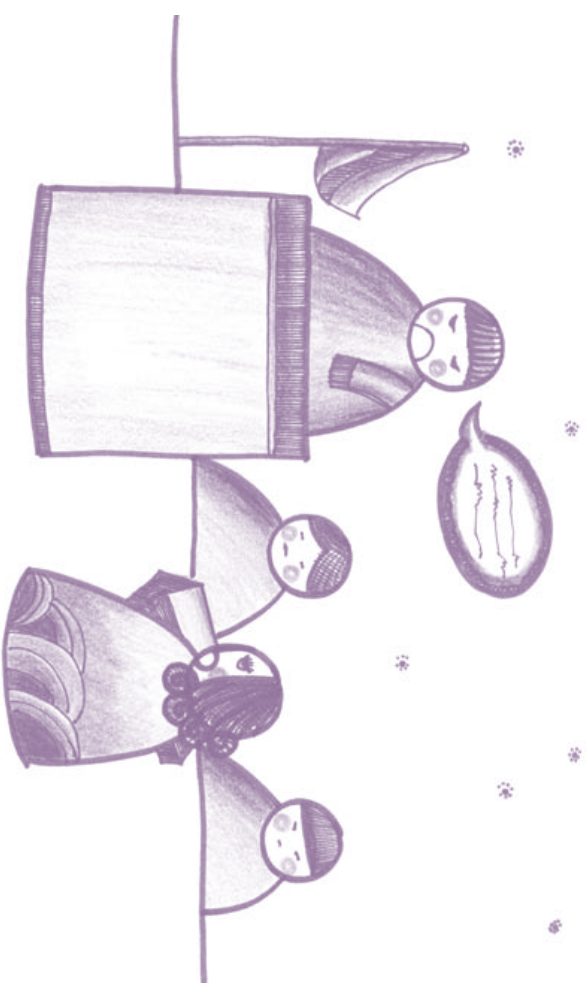
หลักการที่ 7 บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายก่อนการพิจารณาคดีรวมทั้งในช่วงของการจับกุมหรือการคุมขังด้วย

1. ท่านมีโอกาสได้ติดต่อทนายหรือไม่? และท่านได้ติดต่อทนายเป็นครั้งแรกตอนไหน?

ป.

สิทธิ์ระหว่างการพิจารณาคดี

|| □ |

Handwriting practice lines consisting of 15 horizontal dotted lines.

บ. สิทธิระหว่างการพิจารณาคดี

หลักการที่ 8 บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด

1. ท่านรู้หรือไม่ว่าท่านต้องได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด?
2. ท่านจำเป็นต้องพิสูจน์ความจริงของตัวเองที่ท่านเองหรือไม่ หรือโจทก์จะต้องพิสูจน์ว่าท่านมีความผิด

หลักการที่ 9 บุคคลมีสิทธิได้รับการพิจารณาคดีด้วยความเที่ยงธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ โดยศาลที่เป็นอิสระและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

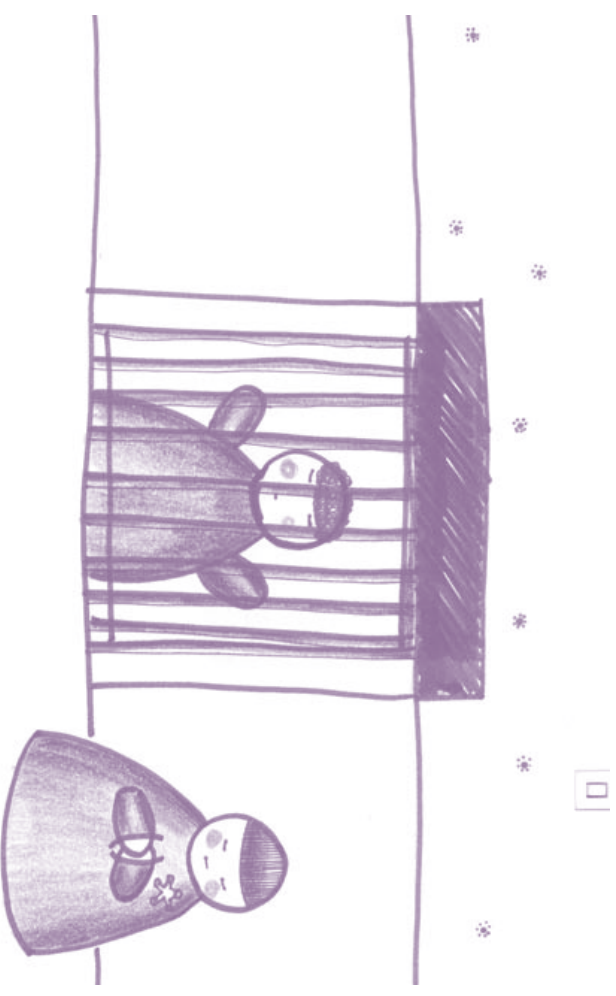
1. ท่านถูกจับกุมไปนานเท่าใดก่อนที่จะจะมีการเริ่มพิจารณาคดี?
2. ท่านมีข้อสงสัยหรือไม่เกี่ยวกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษา? และผู้พิพากษาแสดงอคติหรือไม่?

ความเอินเอียงเข้าข้างโจทก์ผู้ทำการฟ้องร้องคดีหรือไม่?

3. ท่านมีความคิดว่าความแทนตนเองหรือไม่และนายของท่านได้รับเอกสารครบถ้วนหรือไม่?
4. ศาลปฏิบัติต่อทนายของท่านและของโจทก์ด้วยความเท่าเทียมกันหรือไม่?
5. ท่านมีเวลาพอเพียงในการถามค้านพยานโจทก์หรือไม่?
6. ท่านสามารถดูเอกสารต่างๆ ในแฟ้มคดีหรือไม่? และท่านถูกปฏิเสธโอกาสในการนำเสนอแง่มุมของท่าน รวมถึงการนำเสนอพยานบุคคลและหลักฐานเอกสารของตนเองหรือไม่?
7. หากท่านไม่เข้าใจภาษาที่ใช้ในศาล มีการให้บริการล่ามแปลภาษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือไม่?
8. การพิจารณาคดีเป็นไปโดยเปิดเผยต่อสาธารณะหรือไม่? หากบุคคลอื่นไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าฟังการพิจารณาคดี มีการแจ้งให้ท่านทราบในรู้อย่างนี้หรือไม่?

9. พยานของท่านถูกข่มขู่หรือล่อลวงเกินใดๆ หรือไม่?
10. บรรยายภาพทั่วไปภายในศาลเป็นอย่างไร? มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารมาปรากฏตัวมากเกินไปหรือไม่?
11. ท่านได้มาปรากฏตัวในการพิจารณาคดีของตนเองทุกครั้งหรือไม่?
12. หากท่านไม่มีทนาย ศาลได้แจ้งให้ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านมีสิทธิขอความช่วยเหลือหรือจากทนายความได้?
13. หากศาลให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่? ท่านพอใจกับความช่วยเหลือดังกล่าวหรือไม่?
14. ศาลเลื่อนการนั่งพิจารณาคดีกี่ครั้ง? ด้วยเหตุผลใด?
15. การพิพากษาคดีเป็นไปโดยเปิดเผยต่อสาธารณะหรือไม่?
16. คำพิพากษาคดีใช้เวลา รวมทั้งสิ้นกี่วันหรือกี่เดือน?

ก. สิทธิหลังการพิจารณาคดี

ค. สัทธิหลังการพิจารณาคดี

หลักการที่ 10 บุคคลที่ต้องโทษมีสิทธิอุทธรณ์ข้อหาของตน
คำพิพากษาใหม่ที่ได้จากศาลชั้นสูงขึ้นไป

1. หลังจากที่ได้รับคำพิพากษาในคดีของท่านแล้ว ท่านได้ยื่นอุทธรณ์หรือไม่?
.....
2. หากท่านมิได้ยื่นอุทธรณ์ สาเหตุคืออะไร?
.....

หลักการที่ 11 บุคคลมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน
ในกรณีการเสียชีวิตความยุติธรรม

1. หากท่านถูกตัดสินว่าไม่มีความผิด ท่านได้ยื่น
คำร้องทุกข์หรือรายงานเพื่อขอสินไหมทดแทน
เนื่องจากการเสียชีวิตความยุติธรรมหรือไม่?
.....

หลักการที่ 12 บุคคลย่อมไม่ถูกพิจารณา หรือลงโทษซ้ำ
ในความผิดซึ่งบุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้โทษซ้ำ
หรือให้ปล่อยตัวแล้วตามกฎหมายและวิธีการพิจารณาความ
อาญาของแต่ละประเทศ หรือ สิทธิในการไม่ถูกฟ้องซ้ำ
คดีอาญาในความผิดเดียวกัน

1. หลังจากได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว มีการตั้งข้อหา
ซ้ำอีกหรือไม่? ถ้าใช่ เป็นข้อกล่าวหาเดิมหรือไม่?
.....

องค์ประกอบ ของการพิจารณา ดัชนีจรรยาบรรณ

| □ |

Handwriting practice lines consisting of 18 horizontal dotted lines.

องค์ประกอบของ การพิจารณาคดีอัยการธรรม

ปัจจุบันนี้มีการอบหลักการต่างๆตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่รับรอง “สิทธิว่าด้วยการพิจารณาคดีอันเที่ยงธรรม” หลักเกณฑ์ดังกล่าวสรุปได้ดังต่อไปนี้²

1. บุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคในการพิจารณาของศาลและคณะตุลาการ³
2. ในการพิจารณาคดีอาญาซึ่งตนต้องหาว่ากระทำความผิด หรือการพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตน บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม⁴

3. การพิจารณาคดีต้องเป็นไปโดยเปิดเผย⁵
4. การพิจารณาคดีต้องดำเนินการโดยคณะตุลาการที่มีอำนาจ มีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง⁶
5. การพิจารณาคดีต้องดำเนินการโดยคณะตุลาการที่ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย⁷
6. บุคคลซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา ต้องมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด⁸

5. สื่อมวลชนและสาธารณชนอาจถูกห้ามเข้าพิจารณาคดีทั้งหมดหรือบางส่วนด้วยเหตุผลทางศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของชาติในสังคมประชาธิปไตย หรือเพื่อความจำเป็นเกี่ยวกับส่วนได้ส่วนเสียในเรื่องชีวิตส่วนตัวของคู่กรณีหรือในสภาพการณ์พิเศษซึ่งศาลเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่ง เมื่อการพิจารณาโดยเปิดเผยนั้นอาจเป็นการเสื่อมเสียต่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่คำพิพากษาในคดีอาญา หรือคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยข้อพิพาทในคดีอื่นที่เปิดเผย เว้นแต่จำเป็นเพื่อประโยชน์ของแต่เฉพาะเยาวชน หรือเป็นกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับข้อพิพาทของคู่สมรสในเรื่องการเป็นผู้ปกครองเด็ก (จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (1))
6. จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (1)
7. เรื่องเดียวกัน
8. จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (2)

7. ในการพิจารณาคดีอาญา บุคคลซึ่งต้องหาว่ากระทำผิดย่อมมีสิทธิที่จะได้รับหลักประกันชั้นต่ำดังต่อไปนี้โดยเสมอภาค⁹
- ก. สิทธิที่จะได้รับแจ้งโดยพลันซึ่งรายละเอียดยกี่ยวกับสภาพและเหตุแห่งความผิดที่กล่าวหา ในภาษาซึ่งบุคคลนั้นเข้าใจได้¹⁰
  - ข. สิทธิที่จะมีเวลา และได้รับความสะดวกเพียงพอแก่การเตรียมการเพื่อสู้คดี¹¹
  - ค. สิทธิที่จะติดต่อกับทนายความที่ตนเลือกได้¹²
  - ง. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยไม่ล่าช้าเกินความจำเป็น¹³
-
- 9 จาก มติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3)
- 10 จาก มติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3) ก.
- 11 จาก มติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3) ข.
- 12 เรื่องเดียวกัน
- 13 จาก มติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3) ค.
- จ. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาต่อหน้าบุคคลนั้น และสิทธิที่จะต่อสู้คดีด้วยตนเอง หรือโดยผ่านผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายที่ตนเลือก¹⁴
  - ฉ. สิทธิที่บุคคลจะได้รับการแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการมีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมาย หากบุคคลนั้นไม่มีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมาย¹⁵
  - ช. สิทธิที่จะได้รับทนายความช่วยเหลือทางกฎหมาย ซึ่งมีค่าแต่ตั้งขึ้นโดยไม่เสียค่าตอบแทน ในกรณีที่บุคคลนั้นไม่สามารถรับภาระในการจ่ายค่าตอบแทนได้¹⁶
  - ซ. สิทธิที่จะซักถามพยานฝ่ายตรงข้าม และขอให้เรียกพยานฝ่ายตนมาซักถามภายใต้เงื่อนไขเดียวกันพยานอีกฝ่ายได้¹⁷
-
- 14 จาก มติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3) ง.
- 15 เรื่องเดียวกัน
- 16 เรื่องเดียวกัน
- 17 จาก มติการระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3) จ.

ณ. สิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือจากกลุ่มโดยไม่มีค่าใช้จ่าย หากไม่สามารถเข้าใจหรือพูดภาษาที่ใช้ในศาลได้¹⁸

ญ. สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้เปิดความเป็นปรีกษ์ต่อตนเอง หรือให้รับสารภาพผิด¹⁹

8. บุคคลที่ต้องคำพิพากษาลงโทษในความผิดอาญา ย่อมมีสิทธิที่จะให้คณะตุลาการระดับเหนือขึ้นไปพิจารณาทบทวนการลงโทษและคำพิพากษาโดยเป็นไปตามกฎหมาย²⁰

9. เมื่อบุคคลใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษในความผิดอาญา และภายหลังจากนั้น มีการกลับคำพิพากษาที่ให้ลงโทษบุคคลนั้น หรือบุคคลนั้นได้รับอภัยโทษ โดยเหตุที่มิใช่ข้อเท็จจริง

---

18 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3) ฉ.

19 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (3) ซ.

20 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (5)

ใหม่หรือมีข้อเท็จจริงที่ได้ค้นพบใหม่ อันแสดงให้เห็นว่าได้มีการดำเนินกระบวนการยุติธรรมที่มิชอบ บุคคลที่ได้รับความทุกข์อันเนื่องมาจากการลงโทษตามผลของการพิพากษาลงโทษเช่นว่าต้องได้รับการชดเชยตามกฎหมาย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นเป็นเหตุทั้งหมดหรือบางส่วนของการที่ไม่มี การเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้นให้ทันกาล²¹

10. บุคคลย่อมไม่ถูกพิจารณา หรือลงโทษซ้ำในความผิดซึ่งบุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ หรือให้ปล่อยตัวแล้วตามกฎหมาย และวิธีพิจารณาคดีอาญาของแต่ละประเทศ²²

---

21 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (6)

22 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 14 (2) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในหลักการของ การห้ามฟ้องซ้ำคดีอาญา (ในความผิดประเภทเดียวกัน)

1. บุคคลย่อมไม่ต้องรับผิดชอบผิดทางอาญา เพราะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำซึ่งในขณะทำกระทำหรืองดเว้นการกระทำนั้นยังความผิดทางอาญาตามกฎหมายในหรือกฎหมายระหว่างประเทศ²³
12. บทลงโทษใหม่ที่หนักกว่าโทษที่มีอยู่ในขณะทำบุคคลได้กระทำความผิดทางอาญาไปแล้วนั้น จะใช้บังคับปี²⁴

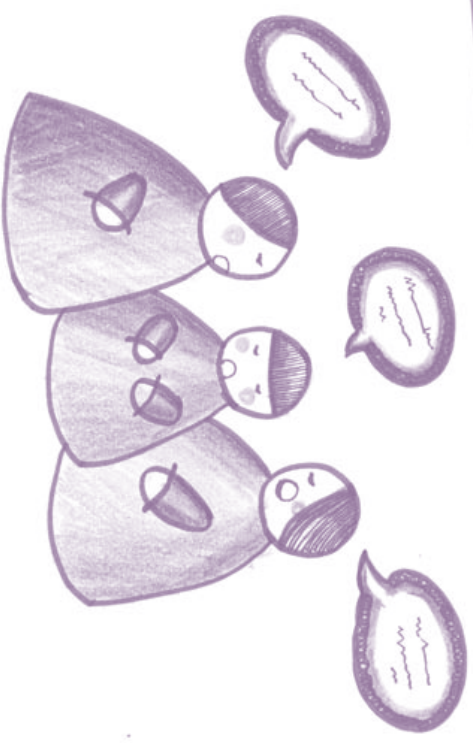
- 23 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 15 (1) อย่างไรก็ตาม ความในข้อนี้ ย่อมไม่กระทบต่อการพิจารณาตัดสินโทษบุคคลซึ่งได้ก่อคดีอาญาตามกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป รวมทั้งการฝ่าฝืนกฎหมายเชิงจารีตระหว่างประเทศ เช่น อาชญากรรมสงคราม การทรมาน การค้าทาส การสังหารหมู่ เป็นต้น (ดูเพิ่มเติมที่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 15 (2))
- 24 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 15 (1) อย่างไรก็ตาม ความในข้อนี้ ย่อมไม่กระทบต่อการพิจารณาตัดสินโทษบุคคลซึ่งได้ก่อคดีอาญาตามกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป รวมทั้งการฝ่าฝืนกฎหมายเชิงจารีตระหว่างประเทศ เช่น อาชญากรรมสงคราม การทรมาน การค้าทาส การสังหารหมู่ เป็นต้น (ดูเพิ่มเติมที่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 15 (2))

13. หากภายหลังมีการบัญญัติความผิดของการกระทำนั้นๆ ให้มีโทษเบาลง ผู้กระทำความผิดย่อมได้รับประโยชน์จากบทบัญญัตินั้น²⁵
14. บุคคลจะถูกจำคุกเพียงเพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติตามชำระหนี้ตามกฎหมายได้²⁶

- 25 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 15 (1) อย่างไรก็ตาม ความในข้อนี้ ย่อมไม่กระทบต่อการพิจารณาตัดสินโทษบุคคลซึ่งได้ก่อคดีอาญาตามกฎหมายระหว่างประเทศทั่วไป รวมทั้งการฝ่าฝืนกฎหมายเชิงจารีตระหว่างประเทศ เช่น อาชญากรรมสงคราม การทรมาน การค้าทาส การสังหารหมู่ เป็นต้น (ดูเพิ่มเติมที่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 15 (2))
- 26 จาก กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 11

สิทธิได้รับการพิจารณา คดีอันเห็นขงธรรม ในสถานการณ์ฉุกเฉิน

| □ |

*

*

*

*

*

*

*

*

Handwriting practice lines consisting of multiple horizontal dotted lines on a white background.

สิทธิได้รับการพิจารณาคดี อันเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉิน²⁷

สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอันเที่ยงธรรมไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสิทธิ “ที่ถูกละเมิดไม่ได้” อย่างไรก็ตามรัฐที่ทำหน้าที่ในฐานะในการพิจารณาคดีอันเที่ยงธรรมย่อมหยุดยั้งไปต้องรับรองว่าการกระทำดังกล่าวจะไม่ล่วงล้ำสิทธิดังกล่าวโดยอ้างความจำเป็นของการเร่งด่วนที่เกิดขึ้น แม้แต่บ่อย ภายใต้อิทธิพลแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม รัฐจะต้องเคารพข้อกำหนดพื้นฐานเกี่ยวกับการพิจารณาคดีอันเที่ยงธรรมแม้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ตามข้อกำหนดพื้นฐานนี้ รัฐต้องรับประกันว่า

- ก. จะมีการตั้งข้อสันนิษฐานก่อนว่าผู้ต้องหาเป็นผู้บริสุทธิ์
  - ข. ศาลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายเท่านั้นจะมีสิทธิพิจารณาคดีและตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดอาญาได้
-
- 27 ข้อสังเกตทั่วไปที่ 29 เกี่ยวกับสถานะฉุกเฉิน (ข้อ 4) จากกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ค. บุคคลมีสิทธิขอให้ศาลพิจารณำให้ความคุ้มครองสิทธิและมาตรฐานที่ถูกละเมิดไม่ได้ สิทธิดังกล่าว รวมไปถึงสิทธิว่าด้วยการมีชีวิต การห้ามการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ที่สุด การห้ามคุมขังเนื่องจากไม่สามารถทำการได้ตามสัญญาและหลักความถูกต้องตามกฎหมายออกอาญา หลักความถูกต้องตามกฎหมายนั้นกำหนดว่าความรับผิดชอบและการลงโทษทางอาญามีเฉพาะที่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ชัดเจน และเจาะจงที่บังคับใช้อยู่ในช่วงเวลาของการมีการกระทำหรือการลงวันการกระทำ

ด้วยเหตุนี้ สิทธิว่าด้วยการมีชีวิตต้องได้รับความคุ้มครองแม้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งหมายความว่าแม้ในระหว่างสถานการณ์ฉุกเฉิน การกำหนดโทษประหารชีวิตต้องเป็นไปตามมาตรฐานของกระบวนการพิจารณาคดีอันเที่ยงธรรมทุกๆ ขั้นตอน เช่นเดียวกัน การห้ามการทรมานถือเป็นสิ่งที่ไม่สามารถฝ่าฝืนได้และต้องให้ความเคารพแก่ในช่วงที่เกิดสภาวะฉุกเฉิน ดังนั้น แม้ในช่วงเวลา

ดังกล่าว การแถลงหรือการสารภาพผิดที่มีสาเหตุมาจากการถูกรบกวนหรือการปฏิบัติที่เห็ดร้ายสามารถใช้เป็นหลักฐานในกระบวนการพิจารณาคดีได้ เช่นเดียวกัน แม้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน หลักการดังกล่าวยังบ่งบอกว่าบุคคลมีสิทธิคัดค้านศาลเกี่ยวกับการคุมขังที่ขอด้วยกฎหมายซึ่งกระทำโดยพลการหรือใช้การทรมานเป็นเครื่องมือว่าขอด้วยกฎหมายหรือไม่ ครอบคลุมของเหยื่อที่หายสาบสูญหรือถูกวิสามัญฆาตกรรมจึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายจากศาลได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ကဏ္ဍ

A large white rectangular area with rounded corners, containing 20 horizontal dotted lines for writing.

แบบสอบถาม

ในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานในปีสากล

รายการตรวจสอบสำหรับนักกิจกรรม ด้านสิทธิมนุษยชน

รายละเอียดของจำนวนเลย

ชื่อ (ชื่อ-นามสกุล, ชื่อเล่น): .....

วัน/เดือน/ปี เกิด, อายุ: .....

เพศ: ..... อาชีพ: .....

สถานภาพในครอบครัว: .....

ที่อยู่: .....

โทรศัพท์: .....

ชื่อชาติ: ..... ศาสนา: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ โดยย่อจากคดี

.....
.....
.....
.....

ก. สักรีก่อนการพิจารณาคดี

หลักการที่ 1 บุคคลที่ถูกจับกุมจะต้องได้รับแจ้งถึงเหตุผลในการจับกุม และจะต้องได้รับแจ้งถึงข้อหาที่ถูกจับกุมโดยพลัน

1. ขณะจับกุม เจ้าหน้าที่ได้แสดงหมายจับหรือเอกสารทางกฎหมายอื่นๆ ที่ให้เหตุผลเกี่ยวกับการจับกุมนั้นหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
2. เจ้าหน้าที่แจ้งข้อหาในการจับกุมท่านหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

3. หากเป็นการคุมขังเพื่อความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ได้แจ้งหรือไม่ว่าเป็นไปเพื่อความปลอดภัย มิได้มีการตั้งข้อหาทางอาญาใดๆ ทั้งสิ้น
ใช่..... ไม่ใช่.....

4. การจับกุมหรือการคุมขังกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับทางการหรือไม่?
เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ:
ใช่..... ไม่ใช่.....
บุคคลอื่นๆ (ไปรษณีย์) .....

5. ในช่วงของการจับกุม มีเจ้าหน้าที่หรือบุคคลอื่นอยู่ในเหตุการณ์ทั้งหมดกี่คน?
.....
.....
.....

6. เจ้าหน้าที่เหล่านี้สวมเครื่องแบบหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

7. เจ้าหน้าที่ได้ค้นคว้าท่านหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
8. เจ้าหน้าที่ค้นบ้านท่านหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
- ถ้าพวกเขาค้นบ้าน พวกเขามีเอกสารหรือหมาย
ค้นเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
9. มีการขนย้ายสิ่งของหรือของมีค่าออกจากบ้าน
ของท่านหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
- เจ้าหน้าที่ได้ทำบันทึกรายการของที่ถูกขนย้าย
ลงในบัญชีหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
- ท่านได้ลงนามในบัญชีรายการสิ่งของดังกล่าว
หรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
- มีบุคคลอื่นคนไหนได้ลงนามในบัญชีรายการ
สิ่งของด้วยหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

10. ในช่วงที่เกิดการจับกุม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติต่อ
บุคคลอื่นๆ เช่น สมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อน
ที่อยู่ในเหตุการณ์อย่างไร?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
- มีการข่มขู่หรือคุกคามบุคคลเหล่านั้นหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
- หลักการที่ 2 บุคคลใดจะถูกกระทำทรมานหรือการปฏิบัติ
หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี
ไม่ได้**
1. ในช่วงที่เกิดการจับกุม มีการใช้กำลังประทุษร้าย
ท่านหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

ถ้ามี ให้อธิบายลักษณะของการใช้กำลังนั้น (เช่น การผลัก การตี การผูกมัดปิดตา การมัดมือ เป็นต้น)

.....

.....

.....

2. การใช้กำลังประทุษร้ายนั้นเกิดขึ้นที่ใด?

.....

.....

.....

เป็นเวลานานเท่าใด?

.....

.....

.....

3. มีการพูดจาท้วงถ้อยคำหยาบคายแก่ครอบครัว และผู้ถูกจับกุมหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

4. มีการใช้ถ้อยคำหรือการกระทำในเชิงล่วงเกินทางเพศหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

5. เจ้าหน้าที่ใช้พาหนะแบบไหนพาตัวคุณไปสถานที่คุมขัง?

.....

.....

.....

เกิดอะไรขึ้นบ้างในระหว่างการเดินทาง?

.....

.....

.....

ใช้เวลาในการเดินทางเท่าใด?

.....

.....

ได้รับอาหาร น้ำ หรือยาจากเจ้าหน้าที่หรือไม่?

.....

.....

.....

พาหนะที่ใช้ขนส่งมีผู้คนเบียดเสียดมากเกินไปหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

6. ท่านถูกพาไปคุมขังไว้ที่ไหน? และเป็นเวลานานเท่าใด?

.....

.....

.....

ลักษณะของสถานที่คุมขังเป็นอย่างไร (เช่น เป็นสถานที่ที่สร้างเตรียมไว้ก่อน) หรือไม่?

.....

.....

.....

7. ท่านถูกคุมขังร่วมกับใครบ้าง?

.....

.....

.....

8. ท่านถูกคุมขังร่วมกับบุคคลอื่นที่ถูกพิพากษาว่ามีความผิดแล้วหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

9. สภาพการคุมขังเป็นอย่างไร? มีการให้อาหารอนุญาตให้พักผ่อน, นอนหลับ สวดมนต์ และการละหมาดหรือไม่?

.....

.....

.....

.....

10. มีการทรมานเกิดขึ้นในขณะที่คุมขังหรือไม่? ถ้ามี อธิบายลักษณะหรือประเภทของการทรมานที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

11. ท่านโดนบังคับให้ลงนามในเอกสารหรือคำรับสารภาพหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

12. มีการบังคับให้ท่านกล่าวโทษผู้อื่นหรือมีการทรมาน
ให้ท่านเปิดเผยข้อมูลของบุคคลอื่นหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

13. หลังการคุมขัง เจ้าหน้าที่นำตัวผู้ถูกคุมขังไป
แถลงข่าวหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

14. หากผู้ถูกคุมขังป่วย มีการรักษาหรือให้ความ
ช่วยเหลือหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

หลักการที่ 3 เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องแจ้งให้ครอบครัวของ ผู้ถูกจับกุมทราบ

1. ครอบครัวหรือเพื่อนหรือผู้อื่นรู้เห็นเกี่ยวกับ
การจับกุมหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
2. ครอบครัวของท่านรับทราบเกี่ยวกับการจับกุม
เมื่อใด?
ใช่..... ไม่ใช่.....

3. เจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ครอบครัวของท่านทราบ
เกี่ยวกับสถานที่คุมขังหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

ถ้าไม่มีการแจ้ง ทางครอบครัวรับทราบเรื่องนี้
เมื่อใดและด้วยวิธีใด?
.....

4. ขณะโดนคุมขัง ครอบครัวหรือเพื่อนของท่าน
สามารถเข้าพบได้หรือไม่?
การเข้าพบนั้นมีลักษณะอย่างไรและบ่อยครั้ง
แค่ไหน?
.....

.....
.....
.....
ต้องมีการตัดสินใจหรือใช้สิทธิพลเพื่อเข้าเยี่ยม
ท่านหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

**หลักการที่ 4 บุคคลต้องได้รับการนำตัวขึ้นพิจารณาคดี
ต่อหน้าผู้พิพากษาหรือผู้มีส่วนอำนาจตามกฎหมายเพื่อ
ตัดสินคดีความโดยเร็วข้อห้า**

1. ท่านถูกคุมขังไปแล้วกี่วันก่อนที่จะได้ไปขึ้นศาล?
.....
.....
.....
2. ศาลกำหนดให้ยึดระยะเวลาการคุมขังออกไป
อีกกี่ครั้ง?
.....
.....
3. ท่านได้เข้าร่วมการประชุมทางวิดีโอร่วมกับ
ศาลหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
ถ้าได้เข้าร่วม ได้เข้าร่วมเมื่อใดและด้วยเหตุผล
ใด?
.....
.....
.....

4. เมื่อท่านมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล ศาลได้เปิด
โอกาสให้ท่านได้ชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตน
ที่ได้รับในขณะที่ถูกคุมขังหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
ผู้พิพากษาได้ถามท่านหรือไม่โดยตรงหรือ
ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ ถ้ามีการถาม
ในประเด็นนี้ ได้มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
หรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
และผู้พิพากษามีปฏิกิริยาอย่างไร?
.....
.....
5. ก่อนการปรากฏตัวต่อหน้าศาล ท่านถูกข่มขู่ให้
พูดอะไรเป็นพิเศษบ้างหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
6. ท่านถูกตั้งข้อหาในความผิดใดๆ แล้วหรือยัง?
ใช่..... ไม่ใช่.....

ถ้าคำตอบคือใช่ ท่านรู้รายละเอียดของข้อหา
นั้นๆ หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

7. ทราบหรือไม่ว่าการพิจารณาคดีจะเริ่มเมื่อใด?

ใช่..... ไม่ใช่.....

**หลักการที่ 5 บุคคลมีสิทธิคัดค้านความชอบด้วยกฎหมาย
ของการคุมขังโดยใช้หมายสั่งให้ส่งตัวผู้ถูกคุมขังมาศาล
หรือคำร้องทุกข้ออื่นๆ**

1. ท่านหรือญาติเคยยื่นคำร้องทุกข้อต่อศาลโดย
กล่าวหาว่าการคุมขังนั้นมิชอบด้วยกฎหมาย
หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

2. ท่านหรือญาติเคยยื่นคำร้องทุกข้อหรือหนังสือ
แก่เจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการคุมขัง
หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

3. ท่านทราบหรือไม่ว่ามีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหม
ในการณีที่การจับกุมนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ใช่..... ไม่ใช่.....

และเคยดำเนินการเรียกร้องค่าสินไหมหรือไม่
ในการณีที่เห็นว่าการคุมขังนั้นผิดกฎหมาย?

ใช่..... ไม่ใช่.....

**หลักการที่ 6 การคุมขังก่อนการพิจารณาคดีต้องไม่เป็น
ปกติวิสัยและผู้ถูกคุมขัง ควรได้รับการปล่อยตัวโดยมี
หลักทรัพย์หรือหลักประกันอื่นใด เพื่อเป็นการให้มั่นใจ
ได้ว่าผู้ถูกคุมขังจะมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล**

1. ท่านได้ยื่นขอประกันตัวต่อศาลหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

2. ถ้ามีการปฏิเสธไม่ให้ประกันตัว ศาลให้เหตุผลใด
บ้าง?

.....
.....
.....

การประกันตัวนั้นมีเงื่อนไขอะไรบ้าง?

.....
.....
.....

หลักทรัพย์ในการประกันมีมูลค่าเท่าใด?

.....
.....
.....

หลักการที่ 7 บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย ก่อนการพิจารณาคดี

1. ท่านสามารถติดต่อทนายได้หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

และท่านได้ติดต่อทนายเป็นครั้งแรกเมื่อใด?

.....
.....
.....

ข. สิทธิระหว่างการพิจารณาคดี

หลักการที่ 8 บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด

1. ท่านรู้หรือไม่ว่าตัวท่านต้องถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่าท่านมีความผิด?

ใช่..... ไม่ใช่.....

2. ตัวท่านจำเป็นต้องพิสูจน์ว่าคุณสมบัติของตนเองเพื่อต่อสู้อุบัติตามข้อกล่าวหาหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

**หลักการที่ 9 บุคคลมีสิทธิได้รับการพิจารณาตัดสินด้วย
ความเที่ยงธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ โดยศาลที่เขียน
อิสระและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย**

1. ท่านโดนจับกุมแล้วนานเท่าใดก่อนจะมีการเริ่ม
พิจารณาคดี?
.....
.....
2. ท่านมีข้อสงสัยหรือไม่เกี่ยวกับความเป็นอิสระ
ของผู้พิพากษา?
ใช่..... ไม่ใช่.....
และผู้พิพากษามีอคติหรืออคติความเอนเอียงต่อการ
ฟ้องร้องคดีหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
3. ท่านมีทนายความแทนตนเองหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
และทนายของท่านได้รับเอกสารครบถ้วนหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

4. ศาลปฏิบัติต่อทนายของท่านและทนายของโจทก์
ด้วยความเท่าเทียมกันหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
5. ท่านมีเวลาพอเพียงในการถามค้านพยานโจทก์
หรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
6. ท่านสามารถดูเอกสารต่างๆ ในแฟ้มคดีหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
ท่านถูกปฏิเสธโอกาสในการนำเสนอแนะของทนาย
รวมถึงการนำเสนอพยานบุคคลและหลักฐาน
เอกสารของตนหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
7. หากท่านไม่เข้าใจภาษาที่ใช้ในศาล มีการให้บริการ
ล่ามแปลภาษาโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
8. การพิจารณาคดีเป็นไปโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ
หรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

หากบุคคลอื่นไม่เต็มใจอนุญาตให้เข้าฟังการ
พิจารณาคดี มีการแจ้งให้ท่านทราบในเรื่องนี้
หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

มีการให้เหตุผลอะไรว่าทำไมถึงไม่เปิดให้
สาธารณชนเข้าฟังการพิจารณาคดี

.....

9. พยานของท่านโดนข่มขู่หรือล่วงเกินใดๆ หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

10. บรรยากาศทั่วไปภายในศาลเป็นอย่างไร?

.....

มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารมาปรากฏตัว
มากเกินไปหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

11. ท่านมาปรากฏตัวในการพิจารณาคดีของตน
ทุกครั้งหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

12. หากท่านไม่มีทนาย ศาลได้แจ้งให้ทราบหรือไม่
ว่าท่านมีสิทธิขอความช่วยเหลือจากทนายความ
ได้?

ใช่..... ไม่ใช่.....

13. หากศาลให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ความ
ช่วยเหลือดังกล่าวต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

ท่านพอใจกับความช่วยเหลือที่ท่านายให้หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

14. ศาลเลื่อนการนั่งพิจารณาคดีครั้ง ด้วยเหตุผลใด?

ใช่..... ไม่ใช่.....

15. การพิพากษาคดีเป็นไปโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ
หรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

16. การพิจารณาคดีใช้เวลานานเกินไปหรือไม่?

ใช่..... ไม่ใช่.....

ค. สัทธิหลังการพิจารณาคดี

หลักการที่ 10 บุคคลที่ต่องโทษมีสิทธิอุทธรณ์ขอทบทวนคำพิพากษาใหม่ได้จากศาลชั้นสูงขึ้นไป

1. หากท่านได้รับคำพิพากษาในคดีของตนแล้ว ท่านได้ยื่นอุทธรณ์หรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
2. หากท่านมิได้ยื่นอุทธรณ์ ด้วยสาเหตุใด?
ใช่..... ไม่ใช่.....

หลักการที่ 11 บุคคลมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมในกรณีการเสื่อมเสียความยุติธรรม

1. ผู้ถูกคุมขังที่ได้รับการตัดสินว่าไม่มีความผิด มีการยื่นคำร้องหรือรายงานเพื่อขอสินไหมทดแทน เนื่องจากการเสื่อมเสียความยุติธรรมหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

หลักการที่ 12 บุคคลย่อมไม่ถูกพิจารณา หรือลงโทษซ้ำในความผิดซึ่งบุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ หรือให้ปล่อยตัวแล้วตามกฎหมายและวิธีพิจารณาความอาญาของแต่ละประเทศ หรือ สิทธิในการไม่ถูกฟ้องซ้ำคดีอาญาในความผิดเดียวกัน

1. หลังจากได้รับการปล่อยตัวไปแล้ว มีการฟ้องซ้ำอีกหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....
- ถ้ามี การฟ้องร้องดังกล่าวเป็นข้อหาเดิมหรือไม่?
ใช่..... ไม่ใช่.....

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย (AIHR)

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย
มุ่งทำงานเพื่อสร้างความเข้มแข็ง
ด้านทฤษฎีและการดำเนินการ
ด้านสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความเชื่อมโยง
เชิงระบบระหว่างนักวิชาการ
กับนักกิจกรรม และมีส่วนสนับสนุน
กระบวนการกิจกรรมและการทบทวนคดีของ
การทำงานอย่างต่อเนื่อง

Asian Institute for Human Rights

สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย

111 ซอยสิทธิชน ถนนสุทธิสารวินิจฉัย
สามเสนนอก ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310

โทรศัพท์ 02 693 4939, 02 693 4831

โทรสาร 02 275 3954

E-mail: info@aihr.info

Website: <http://www.hr-asia.org>